

LUKAS

11:14-54

Jezus' overwinning op satan en Zijn
aanklacht tegen de godsdienstige leiders

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/lukas/11-14-54

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Demonuitdrijving en de aanklacht van Beëlzebul	3 min	4
2	De parallel in Mattheüs en Joodse exorcisten	5 min	6
3	De verschillende beelden van de sterke man	2 min	9
4	Jezus plundert het machtsgebied van satan	3 min	10
5	Christus bindt en ontwapent satan	4 min	11
6	Zichtbare tekenen van geestelijke overwinning	4 min	13
7	De terugkeer van de onreine geest	3 min	16
8	Bevrijding vraagt om navolging van Christus	3 min	18
9	Het oordeel over het afvallige Israël	3 min	19
10	Gehoorzaamheid is groter dan familie-eer	2 min	20
11	Het teken van Jona en Jezus' opstanding	3 min	22
12	Oude en moderne indeling van dieren	4 min	23
13	Ninevé en Sjeba veroordelen deze generatie	2 min	25
14	Het goede oog en een vrijgevig leven	3 min	26

15	De ceremoniële wassingen van de Farizeeën	4 min	28
16	Uiterlijke reinheid en innerlijke hebzucht	4 min	30
17	Farizeeën als onzichtbare graven	3 min	32
18	Lasten en grafmonumenten van de wetgeleerden	2 min	34
19	Profetenbloed en de schuld van deze generatie	2 min	36
20	De weggenomen sleutel van de kennis	2 min	37
21	Paulus' echo en de reactie van de leiders	5 min	38
	Om verder te lezen		41

1

Demonuitdrijving en de aanklacht van Beëlzebul

We pakken de draad weer op in Lukas, hoofdstuk 11, vers 14. Hier lijkt het onderwerp te veranderen. In hoofdstuk 11, vers 1 tot en met 13, lijkt al het onderwijs op de een of andere manier over gebed te gaan. Het begon ermee dat de discipelen van Jezus Hem vroegen hun iets over gebed te leren en hun te leren hoe ze moesten bidden. En dat doet Hij dus. Hij spreekt over gebed.

Maar nu, in vers 14, komt er iets nieuws. Er staat:

En Hij dreef een demon uit bij iemand, en deze kon niet spreken. En het gebeurde dat hij die niet kon spreken, toen de demon uitgevaren was, sprak. En de menigte verwonderde zich. Maar sommigen van hen zeiden: Hij drijft de demonen uit door Beëlzebul, de aanvoerder van de demonen. Anderen verlangden van Hem, om Hem te verzoeken, een teken uit de hemel. Maar Hij kende hun gedachten en zei tegen hen: Ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en een huis dat tegen zichzelf verdeeld is, valt. Als nu ook de satan tegen zichzelf verdeeld is, hoe kan zijn rijk dan standhouden? Want u zegt dat Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf. Als Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf, door wie drijven uw zonen hen dan uit? Daarom zullen zij uw rechters zijn. Maar als Ik door de vinger van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen. Wanneer een sterke gewapende man zijn woning bewaakt, is alles wat hij heeft veilig. Maar als iemand die sterker is dan hij, op hem afkomt en hem overwint, neemt hij hem zijn hele wapenrusting, waarop hij vertrouwde, af en verdeelt zijn buit. Wie met Mij niet is, die is tegen Mij; wie met Mij niet verzamelt, die drijft uiteen.

LUKAS 11:14-23

Dat deed Hij vaak, maar dit was een bijzonder geval dat ertoe leidde dat Zijn vijanden beschuldigingen tegen Hem uitten.

Nu is dit een van die gevallen waarin Lukas ons een verhaal geeft binnen een bepaald verband en een bepaalde context, en in Mattheüs staat een verhaal dat er sterk op lijkt, als het al niet hetzelfde verhaal is. Er is reden om aan te nemen dat het een ander verhaal is dat hier heel sterk op lijkt. Om te beginnen bestaat alles wat in het verhaal

gebeurt uit dingen die heel vaak in de bediening van Jezus gebeurd kunnen zijn. Ten eerste dreef Hij een demon uit. Dat was niet ongewoon in de bediening van Jezus. Ten tweede beweerden ze dat Hij het door Beëlzebub deed. Ook dat was blijkbaar niet ongewoon. Zowel Mattheüs als Lukas lijken ervan te getuigen dat dit soort beschuldiging meer dan eens tegen Hem werd ingebracht: de beschuldiging dat Hij onder één hoedje speelde met de duivel en dat Hij daarom in staat was deze dingen te doen. Vervolgens geeft Jezus in beide gevallen een antwoord zoals dit.

2

De parallel in Mattheüs en Joodse exorcisten

Dat andere geval staat trouwens in Mattheüs 12. Je zou gemakkelijk kunnen opperen dat het om hetzelfde geval gaat, maar dat Mattheüs het in een andere context heeft geplaatst dan Lukas. Hoewel dat mogelijk is, zijn er voldoende verschillen om je af te vragen of het wel hetzelfde geval kan zijn. Het begin van het verhaal klinkt grotendeels hetzelfde. Aan het begin van het verhaal drijft Jezus een demon uit. In dit geval staat er dat de demon stom was, en toen de demon was uitgedreven, kon de bezeten persoon spreken.

In Mattheüs 12:22 was de demon eveneens stom, maar ook blind. Mattheüs 12:22 zegt:

Toen werd er iemand bij Hem gebracht die door een demon bezeten was en die blind was en niet kon spreken; en Hij genas hem, zodat hij die blind was en niet had kunnen spreken zowel kon spreken als zien.

MATTHEÛS 12:22

Dit zou natuurlijk dezelfde man kunnen zijn. Het kan zijn dat hij blind en stom was en dat Lukas alleen vermeldt dat hij stom was en niet vermeldt dat hij blind was, hoewel ik zou denken dat die blindheid zeker even belangrijk was om te vermelden als het feit dat hij stom was.

Het kunnen dus twee verschillende bezeten mannen zijn. We weten dat bezetenheid en het uitdrijven van demonen door Jezus helemaal niet zeldzaam waren in de bediening van Jezus, en er kunnen gevallen zijn geweest die sterk op elkaar leken. In het geval van het Evangelie van Mattheüs waren de menigten verbaasd toen Jezus deze demon uitdreef en zeiden ze:

En heel de menigte was buiten zichzelf en zei: Is dit niet de Zoon van David?

MATTHEÛS 12:23

Dat betekent: de Messias. Toen de Farizeeën de mensen dat hoorden zeggen, zeiden ze:

Maar de Farizeeën hoorden dit en zeiden: Deze drijft de demonen alleen maar uit door Beëlzebul, de aanvoerder van de demonen.

MATTHEÛS 12:24

We zien hier dus dezelfde beschuldiging. Maar er is geen reden om eraan te twijfelen dat dit, toen deze beschuldiging eenmaal onder de Farizeeën was geopperd, hun standaardantwoord zou zijn. Iedere keer dat Jezus een demon uitdreef en daarmee diepe indruk maakte op de menigten, zou dit het standaardantwoord van de Farizeeën zijn: Hij doet het door Beëlzebub.

Dit zou dus een ander geval kunnen zijn. In het geval dat Lukas beschrijft, lezen we niet dat de mensen verkondigden dat Jezus de Zoon van David of de Messias was. Het kan iets zijn wat Lukas eenvoudigweg weglaat, maar in het Evangelie van Mattheüs vormt het ook een belangrijk onderdeel van de reden waarom de Farizeeën die beschuldiging uitten, en hier wordt het niet genoemd.

Sterker nog, Jezus antwoordt in beide gevallen vrijwel hetzelfde, maar toch ook anders. Dat is een van de dingen waardoor ik denk dat het een andere gelegenheid geweest kan zijn. Hoewel Hij enkele van dezelfde dingen zegt, zei Hij:

En als de satan de satan uitdrijft, dan is hij tegen zichzelf verdeeld; hoe kan zijn rijk dan standhouden?

MATTHEÛS 12:26

Dat klopt. Hij zegt:

En als Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf, door wie drijven uw zonen ze dan uit? Daarom zullen die uw rechters zijn.

MATTHEÛS 12:27

De Farizeeën hadden binnen de Joodse godsdienst ook hun eigen exorcisten. De zeven zonen van Skevas behoorden tot hen. Het waren Joodse exorcisten. De Joden hadden blijkbaar ook exorcisten, al waren die lang niet zo succesvol als Jezus, en ze gebruikten totaal niet dezelfde methoden. Demonuitdrijving gebeurde gewoonlijk door middel van bezweringen en rituelen, zoals de Rooms-Katholieke Kerk die nog steeds toepast wanneer ze demonen uitdrijft. Ze sprenkelen dan met wijwater en lezen rituelen voor, enzovoort. De Joden hadden eveneens hun eigen rituelen voor demonuitdrijving. Jezus gebruikte nooit rituelen. Hij gebod de demonen gewoon weg te gaan, en de demonen herkenden Wie Hij was en gingen weg. Daardoor waren Zijn demonuitdrijvingen totaal anders dan die van anderen.

Maar wanneer Jezus demonen uitdreef, deed Hij niet iets wat anderen niet deden. Dat wil zeggen: anderen dreven ook demonen uit, hetzij door rituelen voor demonuitdrijving, hetzij op een andere manier. Hij zegt:

Als Ik inderdaad demonen uitdrijf door Beëlzebul — dus als het uitdrijven van demonen bewijst dat iemand door Beëlzebul handelt — dan moeten jullie zonen ook door Beëlzebul handelen wanneer zij demonen uitdrijven.

Dat zei Hij op beide plaatsen.

3

De verschillende beelden van de sterke man

Dan spreekt Hij over de sterke man en zijn bezittingen. Dit is interessant, omdat het bij Mattheüs aanzienlijk anders is dan bij Lukas. Het verschil is zo groot dat, als dit hetzelfde verhaal is, een van de auteurs, Lukas of Mattheüs, de inhoud aanzienlijk heeft gewijzigd. Maar als Jezus hetzelfde onderwijs tweemaal heeft gegeven, kan Hij zulke variaties hebben aangebracht als we hier lezen.

In het Evangelie van Mattheüs zei Jezus:

Of hoe kan iemand het huis van de sterke binnengaan en zijn huisraad roven, als hij niet eerst de sterke gebonden heeft? En dan zal hij zijn huis leegroven.

MATTHEÛS 12:29

Dit is Mattheüs 12:29. Hij spreekt over het binnengaan van het huis van een sterke man, hem vastbinden en in zijn huis inbreken, of zijn bezittingen plunderen en die van hem afnemen.

Hier hebben we een vergelijkbaar, maar ander beeld, want in Lukas 11, de verzen 21 en 22, zegt Hij:

Wanneer een sterke gewapende man zijn woning bewaakt, is alles wat hij heeft veilig. Maar als iemand die sterker is dan hij, op hem afkomt en hem overwint, neemt hij hem zijn hele wapenrusting, waarop hij vertrouwde, af en verdeelt zijn buit.

LUKAS 11:21-22

Dit zou bijna dezelfde uitspraak kunnen zijn, waarbij Mattheüs die compacter en met minder details weergeeft. Maar het probleem is dat het niet alleen minder detail is. Het is een ander detail, een ander beeld. In het ene geval is het een beeld van het vastbinden van een man, en in het andere geval van het afnemen van zijn

wapenrusting, zodat hij weerloos is. Beide beelden brengen het punt dat Jezus probeert te maken even goed over. Maar als Jezus sprak over het afnemen van de wapenrusting van een man, is het niet waarschijnlijk dat Mattheüs dat zou parafraseren als hem vastbinden. Het is een totaal ander beeld.

Zowel het vastbinden van een man als het afnemen van zijn wapenrusting zou hetzelfde gevolg hebben. Als hij namelijk een sterke man is en gewoonlijk zijn bezittingen tegen inbrekers en indringers zou verdedigen, dan zou het vastbinden van hem of het afnemen van zijn wapenrusting hem kwetsbaar maken en hem niet langer in staat stellen weerstand te bieden. Het zou je vrij spel geven om met zijn spullen te doen wat je maar wilt.

4

Jezus plundert het machtsgebied van satan

Het punt dat Jezus maakt, is natuurlijk volgens mij dat het huis van de sterke man satan in de wereld is. Sommigen zouden zeggen dat het gaat om de demon en het slachtoffer dat door een demon bezeten is. Dat wil zeggen: de demon is de sterke man en de bezeten persoon is het huis. Dat is een mogelijke uitleg. Maar ik denk dat Jezus een groter beeld geeft, want Hij zegt:

Maar als Ik door de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

MATTHEÛS 12:28

Of hier zegt Hij:

‘door de vinger van God.’ En dan:

‘dan is het Koninkrijk van God tot jullie gekomen.’

Hij beeldt dit uit met dit beeld van iemand die naar het huis van een sterke man komt. Ik geloof dat Jezus in de wereld is gekomen, die het huis van de sterke man is. Jezus heeft Zijn Koninkrijk het machtsgebied van de duivel binnengebracht, en Hij plundert het huis door demonen uit mensen te drijven. Deze mensen zijn de gevangenen van

satan, en Jezus zegt: 'Ik ga jullie laten gaan. Ik ga jullie vrijlaten. Ik ga jullie uit het bezit van satan halen en jullie vrij rond laten lopen. Ik ben in het huis van satan en zet alle deuren open, zodat zijn gevangenen kunnen vertrekken. Ik plunder zijn huis door demonen uit mensen te drijven.' Ik denk dat Hij dat zegt.

Wat Hij natuurlijk ook zegt, is dit: 'Het feit dat Ik dit doe, zou jullie iets moeten zeggen over de onzichtbare werkelijkheid. Jullie kunnen zien dat Ik demonen uitdrijf. Jullie kunnen zien dat het huis van satan wordt geplunderd. Dat zou jullie in de eerste plaats moeten zeggen dat Ik sterker ben dan hij, en in de tweede plaats dat Ik hem niet langer in staat heb gesteld weerstand te bieden.'

Of je nu het beeld gebruikt dat hij wordt vastgebonden, waardoor hij niet langer in staat is weerstand te bieden, of dat zijn wapenrusting wordt afgenomen, waardoor hij niet langer in staat is weerstand te bieden, het idee is dat het huis van satan zichtbaar wordt geplunderd. Het Koninkrijk van God is verschenen. 'Ik drijf demonen uit. Dat zou jullie moeten zeggen dat de onzichtbare werkelijkheid die jullie niet hebben opgemerkt, waar is. Het Koninkrijk van God is gekomen. Het feit dat Ik het huis van satan plunder, zou jullie moeten zeggen dat satan min of meer machteloos is gemaakt. Want Ik ben sterker dan hij en Ik doe in zijn huis wat Ik wil. Als Ik dat doe, moet hij wel uitgeschakeld zijn. Op de een of andere manier moet hij niet langer in staat zijn gesteld weerstand te bieden.'

5

Christus bindt en ontwapent satan

De Bijbel gebruikt in het Nieuwe Testament inderdaad zulke taal over wat Christus tegen satan tot stand heeft gebracht. Gewoonlijk verwijzen de brieven echter naar de dood van Christus als datgene waardoor satan in deze kwetsbare toestand terecht kwam. Jezus zei deze dingen vóór Zijn dood. Maar naar alle waarschijnlijkheid moeten we begrijpen dat Zijn dood en Zijn leven één geheel vormen. Het is als de komst van Christus naar de wereld: Zijn leven, Zijn bediening, Zijn dood en Zijn opstanding. Dat alles wordt als één gebeurtenis gezien. Het is de invasie, de overwinning op satan. Jezus kon in zekere zin ongetwijfeld al de vruchten van Zijn overwinning genieten voordat Zijn dood had plaatsgevonden. Net zoals Hij zonden

kon vergeven voordat Hij gestorven was als verzoening voor zonden. Zijn aanwezigheid hier had die dingen in gang gezet die hun hoogtepunt zouden bereiken in Zijn dood. De hele verschijning van Jezus is de overwinning op satan en heeft satans macht ingeperkt.

In Kolossenzen 2:15 staat bijvoorbeeld over Christus:

Hij heeft de overheden en de machten ontwapend, die openlijk te schande gemaakt en daardoor over hen getriomfeerd.

KOLOSSENZEN 2:15

Hij ontwapende hen dus, zoals Hij hier zegt dat de wapenrusting van de sterke man wordt afgenomen. In de Engelse vertaling waarop dit betoog berust, staat hier ‘aan het kruis’; de HSV geeft dit weer met ‘daardoor’. Sommige handschriften zeggen echter ‘in Hem’. Dan ligt de nadruk misschien niet op het kruis, maar betekent het dat Hij hen alleen al door Zijn aanwezigheid ontwapende. Kolossenzen 2:15.

Ook staat er in Hebrreeën 2:14 dat Christus deel kreeg aan vlees en bloed, dat wil zeggen dat Hij mens werd:

Omdat nu die kinderen van vlees en bloed zijn, heeft Hij eveneens daaraan deel gehad om door de dood hem die de macht over de dood had — dat is de duivel — teniet te doen,

HEBREEËN 2:14

Door Zijn dood heeft Jezus degene tenietgedaan die de macht over de dood had, namelijk de duivel. De HSV vertaalt het Griekse katargeō hier met ‘teniet te doen’; de Engelse vertaling die de spreker aanhaalt, gebruikt destroyed, ‘vernietigd’. Dat betekent hier niet dat satan volledig vernietigd is, want het is duidelijk dat hij niet volledig vernietigd is. Volgens het lexicon betekent het ‘buiten werking stellen’. Dat lijkt sterk op het beeld waarin hij wordt gebonden. Door Zijn dood stelde Jezus satan buiten werking.

Is satan nu werkelijk niet actief? Nee. Het is duidelijk dat er een bepaald soort activiteit is, een bepaald terrein, waarop satans activiteit is tegengegaan en overwonnen. Waarschijnlijk gaat het om zijn activiteit waarbij hij zijn slachtoffers bindt en vasthoudt, hen onder veroordeling houdt, of iets anders. Jezus heeft door Zijn dood satans tirannie over de mensheid overwonnen en hem, zoals deze uitspraak zou suggereren, niet langer in staat gesteld weerstand te bieden.

Zoals je weet ben ik een amillennialist. Ik geloof dat wanneer Openbaring 20 spreekt over een engel die de draak een ketting omdoet, hem in de put werpt en daar een deksel op legt, dit een schilderachtiger en dramatischer manier is om hetzelfde verschijnsel weer te geven. Jezus heeft in Zijn leven en door Zijn dood de sterke man gebonden, de duivel gebonden, hem ontwapend en hem machteloos gemaakt. Dat de draak met een ketting in een put met een deksel wordt geworpen, is de aankleding van het visioen. Het drukt met nadruk en op een schilderachtige manier uit: ‘Zo is satans macht ingeperkt door het leven, de dood en de opstanding van Christus.’

Ik geloof dat Jezus, wanneer Hij op deze manier over de sterke man en het binden spreekt, ons hetzelfde vertelt als Openbaring 20, waar dit in beeldtaal wordt beschreven. Ook dit is beeldtaal, alleen een ander beeld.

6

Zichtbare tekenen van geestelijke overwinning

Jezus legt Zijn eigen missie om demonen uit te drijven uit als een demonstratie van iets geestelijks. Toen Jezus de verlamde genas, zei Hij:

Maar opdat u zult weten dat de Zoon des mensen macht heeft op de aarde zonden te vergeven (toen zei Hij tegen de verlamde): Sta op, neem uw bed op en ga naar uw huis.

MATTHEÛS 9:6

‘ga Ik dit zichtbare doen. Want dat Ik zonden vergeef, is voor jullie niet zichtbaar. Maar als Ik hem kan laten opstaan en lopen, is dat wel zichtbaar. En dat zal aantonen dat Ik dit niet zomaar verzin, maar dat Ik werkelijk het gezag heb dat Ik beweer

te hebben.'

De genezingen die Jezus verrichtte, waren zichtbare tekenen van geestelijke waarheden die anders onzichtbaar waren. Zo zegt Hij ook: 'Jullie kunnen zien dat Ik demonen uitdrijf. Dat openbaart iets geestelijks wat jullie niet kunnen zien, namelijk dat de macht van de vijand is ingeperkt.'

Toen de zeventig discipelen terugkwamen, zeiden ze:

De zeventig zijn teruggekeerd met blijdschap en zeiden: Heere, zelfs de demonen zijn in Uw Naam aan ons onderworpen.

LUKAS 10:17

Dat was wat zij konden zien. Hij zei: 'Ik zag iets anders.'

Hij zei tegen hen: Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen.

LUKAS 10:18

Ik zie iets gebeuren binnen het grotere geheel, in de grotere geestelijke werkelijkheid. Ik zie satans ineensstorting. Ik zie dat hij gebonden wordt. Ik zie dat hij tot hulpeloosheid wordt teruggebracht tegenover Mijn oprukkende Koninkrijk. Hij kan het niet tegenhouden.'

Het is als een steen die een grote berg wordt en de hele aarde vult. Terwijl dat gebeurt, verplettert die steen alle weerstand. Hij verbrijzelt alle koninkrijken van satan tot stof. Jezus zei iets wat daar sterk op lijkt in Mattheüs 21, waar Hij over Zijn Koninkrijk sprak. In Mattheüs 21:44 zei Jezus:

En wie op deze steen valt, zal verpletterd worden; en op wie hij valt, die zal hij vermorzelen.

MATTHEÛS 21:44

Een steen die iets wat eronder ligt tot poeder vermaalt, is het beeld dat Daniël van het Koninkrijk van God geeft. Daniël zei:

Hier keek u naar, totdat er, niet door mensenhanden, een steen werd afgehouden. Die trof dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en verbrijzelde die. Toen werden het ijzer, het leem, het brons, het zilver en het goud tegelijk verbrijzeld. Ze werden als kaf op een zomerdorsvloer. De wind voerde ze weg, zodat er geen spoor van teruggevonden werd. Maar de steen die het beeld getroffen had, werd tot een grote berg en vulde de hele aarde.

DANIËL 2:34-35

Dit is de beeldspraak: het Koninkrijk van God is de wereld binnengevallen. Het rukt op. Het groeit. Geestelijk gesproken verplettert het zijn tegenstand. Die tegenstand is niet Rome. Die tegenstand is de duivel. De duivel en zijn demonen worden overweldigd en overmeesterd, en zijn niet in staat om de opmars van het Koninkrijk van God met succes te belemmeren.

Het uitdrijven van demonen was Zijn manier om te laten zien dat er op dit terrein iets is gebeurd. Jezus wijst vaak op de zichtbare dingen die Hij doet en zegt dan: 'Dit is de geestelijke werkelijkheid die erachter ligt. Zoveel kunnen jullie zien; dat is zichtbaar. Het deel dat onzichtbaar is, zal Ik jullie uitleggen, want Ik zie dat.'

7

De terugkeer van de onreine geest

Nu vers 24:

Wanneer de onreine geest van de mens uitgegaan is, gaat hij door dorre plaatsen om rust te zoeken. Maar wanneer hij die niet vindt, zegt hij: Ik zal terugkeren naar mijn huis, waar ik uit weggegaan ben. En wanneer hij aankomt, vindt hij het geveegd en opgeruimd. Dan gaat hij weg en neemt zeven andere geesten mee, die meer verdorven zijn dan hijzelf, en wanneer zij naar binnen gegaan zijn, gaan zij daar wonen; en het einde van die mens wordt erger dan het begin.

LUKAS 11:24-26

Op het eerste gezicht lijkt dit eenvoudigweg onderwijs te zijn over het gedrag van demonen en over wat er gebeurt nadat Hij een demon heeft uitgedreven. Dit staat in de context van het feit dat Hij een demon had uitgedreven. Daarom zegt Hij: „Jullie zagen deze demon uit deze man weggaan. Wanneer een demon weggaat, gaat hij hierheen. Soms komt hij terug en neemt hij een heleboel metgezellen mee, waardoor de situatie erger wordt dan voorheen.”

Zoals ik al zei, geeft Lukas ons geen enkele aanwijzing dat dit over iets anders gaat dan over wat demonen doen. Mattheüs bevat dit onderwijs ook, waarschijnlijk gegeven bij een andere gelegenheid, in Mattheüs 12, vers 43 tot en met 45. Jezus zegt in Mattheüs hetzelfde, maar aan het eind zegt Hij:

Dan gaat hij weg en neemt zeven andere geesten met zich mee, die meer verdorven zijn dan hijzelf, en wanneer zij naar binnen gegaan zijn, gaan zij daar wonen; en het einde van die mens wordt erger dan het begin. Zo zal het ook met dit verdorven geslacht zijn.

MATTHEÛS 12:45

Met andere woorden, uit deze door een demon bezeten man gaat een demon weg. Daarna komen er zeven ergere demonen in hem, en aan het eind is hij er erger aan toe dan aan het begin. Hij zei dat dit met deze generatie zou gebeuren. Wat is daar de parallel? Toen Jezus kwam, stond die generatie in Israël grotendeels onder de macht van de duivel. Bezetenheid door demonen leek in feite overal in Israël zichtbaar te zijn. De duivel had daar werkelijk vaste voet gekregen. Door Jezus' bediening werd hij daaruit verdreven. Jezus dreef veel demonen uit en, wat nog belangrijker was, Hij bracht licht en waarheid. De duivel kan alleen hopen dat hij mensen verblindt, misleidt en in duisternis houdt. Jezus was het licht van de wereld. Hij kwam en verdreef de duisternis.

Het volk Israël, die generatie, was als een man die van demonen was bevrijd, als een man die onder de macht van satan had gestaan. Maar Jezus was gekomen en had licht gebracht waar duisternis was geweest, waarheid waar misleiding was geweest, en bevrijding voor de gevangenen. Toch zei Hij dat het voor hen zeven keer zo erg zou worden.

8

Bevrijding vraagt om navolging van Christus

Waarom? Het wordt niet uitdrukkelijk gezegd, maar het klinkt alsof Hij zegt dat een man die van een demon bevrijd is, daar een vervolg aan moet geven door de deuren voor een nieuwe invasie te sluiten. Hij sluit die deuren ongetwijfeld door een volgeling van Christus te worden, in gehoorzaamheid en geloof te wandelen en niet de dingen te doen die de deuren voor demonen openen. Maar de man die Jezus als voorbeeld geeft, lijkt die voorzorgsmaatregelen niet te nemen. Een man is door een demon bezeten geweest en wordt bevrijd, maar hij is niet wijs genoeg om te voorkomen dat demonen opnieuw bezit van hem nemen. Dus nemen ze opnieuw bezit van hem.

Wat Jezus hier zeker leert, is dat er altijd gevaar bestaat dat demonen opnieuw bezit van iemand nemen nadat ze zijn weggegaan. Het kan dan zelfs veel erger worden dan de oorspronkelijke toestand. Dat is Zijn punt. Hij legt niet precies uit hoe iemand dit vermijdt, maar Hij zegt beslist niet dat een man die van demonen bevrijd is, onvermijdelijk zeven ergere demonen in zich zal krijgen. Hij spreekt over iets wat beslist kan gebeuren, maar het gebeurt niet bij iedereen. Jezus dreef zeven demonen uit Maria Magdalena. Er is geen reden om te geloven dat er ooit demonen in haar zijn teruggekomen. Zij was een volgeling van Christus.

Het punt hier lijkt te zijn dat Hij de mensen een gunst bewijst door eenzijdig demonen uit hen te drijven, maar dat er van hun kant een bepaalde reactie nodig is. Op dezelfde manier genas Hij veel mensen die misschien nooit Zijn discipelen zijn geworden, terwijl ze dat wel hadden moeten worden. Wanneer Christus zoiets heeft gedaan, moeten ze daarnaar handelen en behouden wat ze hebben verkregen. Daarvoor moeten ze Zijn volgelingen worden. Het betekent dat ze in het gebied blijven waar de demonen niet terugkomen: het gebied waarin ze gehoorzaam en gelovig zijn en vervuld zijn met de Geest van Christus, denk ik. Wanneer dat gebeurt, zullen degenen die door demonen bezeten zijn geweest niet opnieuw door demonen bezeten raken.

Maar Hij spreekt over een geval waarin dat wel met iemand gebeurt, omdat deze generatie zo is. Mattheüs, en niet Lukas, vertelt ons dat Hij dat zei. Maar volgens Mattheüs past Jezus dit hier als volgt toe:

Zo zal het ook met deze generatie gaan.

Wat betekent dat? Jezus kwam naar hen toe. Hij bracht licht en bevrijding. Ze namen Hem niet aan. Misschien verheugden ze zich over enkele weldaden die Hij bracht, maar ze handelden er niet naar. Ze werden niet Zijn volgelingen. Daarom zegt Hij dat er veel meer demonen bezit van hen zullen nemen dan ooit tevoren.

9

Het oordeel over het afvallige Israël

Als er in elk dorp demonen waren toen Jezus kwam en Hij ze uitdreef, hoe zou het dan zijn als het zeven keer zo erg werd? Of misschien wordt het woord „zeven” symbolisch gebruikt voor volledig. Het getal zeven is het getal van de volledigheid. Je zou kunnen zeggen dat de persoon volledig door demonen bezeten raakt. Eerst was hij enigszins door demonen bezeten, maar nu zal hij het volledig zijn. Ik geloof dat Hij in feite doelt op het afvallige Israël, dat het voorrecht heeft gehad dat Jezus licht bracht, en omdat zij het van hun kant verworpen hebben, zullen ze volledig gedemoniseerd raken, volledig overgegeven aan de duivel en demonen. Dit is inderdaad gebeurd. We weten het. Josephus heeft hiervan een historisch verslag nagelaten. Toen de Romeinen Jeruzalem belegerden en de Joden zich daar hadden verschanst, werden ze gewoon krankzinnig. Het is alsof het daar overal wemelde van demonische bezetenheid, want iedereen was krankzinnig, gewelddadig en verdorven. Als je Josephus leest en ziet hoe de mensen zich tijdens het beleg gedroegen, is daar geen andere verklaring voor dan dat ze door demonen bezeten waren.

Toen ik vele jaren geleden bij Josephus voor het eerst hierover las, had ik trouwens niet aan dit vers gedacht. Ik herinner me alleen dat ik het las en dacht: „Man, deze mensen zouden zich nooit zo gedragen tenzij ze door demonen bezeten waren.” Ze waren gewoon volkomen krankzinnig. Ze handelden tegen hun eigen belangen in, doodden elkaar terwijl er buiten vijanden stonden en aten baby's. Ik bedoel, gewoon afschuwelijke dingen.

Josephus zegt dat mannen zich als vrouwen verkleedden, zodat men niet zou vermoeden dat ze mannen waren, en dat ze zwaarden onder hun kleding verborgen. Ze liepen gewoon op vreemden af en staken hen neer — mede-Joden die samen met hen in de stad waren — enkel omdat ze iemand wilden doden. Gewoon vreemde, afschuwelijke, bizarre dingen. Je leest Josephus en zegt: „Man, deze mensen zijn gewoon door demonen overspoeld.”

Jezus zei:

Ja, dat is wat er met deze generatie gaat gebeuren. Ik heb jullie de kans gegeven om vrij te worden, maar als jullie die niet aangrijpen en benutten en Mij niet gaan volgen, zal het er voor jullie veel erger op worden.

En dat gebeurde ook.

Ik geloof dat de sprinkhanen in Openbaring 9, waar wordt beschreven dat de bodemloze put wordt geopend en die sprinkhanen er in zwermen uitkomen en de mensen pijnigen, een voorstelling zijn van de demonen die in die tijd kwamen en de Joden gewoon overspoelden en pijnigden. Openbaring zegt zelfs dat ze dit vijf maanden lang deden. Voor zover ik me herinner, duurde het beleg van Jeruzalem vijf maanden. Ik geloof dat Jezus dit hier voorspelt.

10

Gehoorzaamheid is groter dan familie-eer

Vers 27:

Het gebeurde, toen Hij deze dingen sprak, dat een vrouw uit de menigte haar stem verhief en tegen Hem zei: Zalig is de buik die U gedragen heeft, en zijn de borsten waaraan U gezogen hebt! Maar Hij zei: Veeleer zijn zij zalig die het Woord van God horen en het bewaren.

LUKAS 11:27-28

In wezen zei de vrouw:

Was ik maar Uw moeder. Uw moeder boft maar. Gezegend is de vrouw die het voorrecht had U te dragen, U te voeden en U ter wereld te brengen. Wat zou het een zegen zijn om Uw moeder te zijn.

Hij zei:

Nou, er is een nog grotere zegen dan dat, en dat is dat je het Woord van God hoort en ernaar handelt.

Hij zei niet noodzakelijk dat Maria dit niet deed, hoewel er momenten waren waarop ze het niet deed. Er waren momenten waarop ze, net als ieder ander, niet goed oplette. Bijvoorbeeld toen zij en Zijn broers Hem wilden komen halen, Hem met geweld mee wilden nemen en Hem een poos uit de openbaarheid wilden halen, zodat Hij kon herstellen van de krankzinnigheid waarvan zij dachten dat Hij eraan leed.

Maria zat niet altijd op het juiste spoor. Soms wel. Ik denk dat ze dat waarschijnlijk meestal wel zat, maar dat is moeilijk te zeggen. Het enige wat Hij zegt, is:

Dat je Mijn moeder bent, maakt je niet méér gezegend dan anderen. Het gaat erom dat je het Woord van God gehoorzaamt.

In dat opzicht lijkt Jezus te zeggen dat iedereen die het Woord van God gehoorzaamt, meer gezegend is.

Ja, nog meer, zegt Hij.

Meer dan dat.

Wie God gehoorzaamt, is meer gezegend dan iemand wier enige voorrecht was dat zij de moederschoot vormde waardoor Jezus ter wereld kwam.

De rooms-katholieken vinden Maria natuurlijk het geweldigste wat er is, afgezien van Jezus Zelf. Ze verdient zonder twijfel respect. Ze was een goede vrouw, een goede christen, daar ben ik zeker van. Maar Jezus gaf aan dat iedereen die Zijn woorden gehoorzaamt nog meer gezegend is. Hij moedigt mensen beslist niet aan om Zijn moeder als bijzonder te beschouwen, hoewel ze natuurlijk bijzonder was doordat ze

Zijn moeder was. Maar Hij doet niet alsof dat op zichzelf veel betekent, tenzij je gehoorzaam bent aan Gods Woord. Iedereen die Gods Woord hoort en het doet, is bijzonder, meer nog dan Zijn moeder alleen maar doordat ze Zijn moeder was.

11

Het teken van Jona en Jezus' opstanding

Toen de menigte te hoop liep, begon Hij te zeggen: Dit geslacht is een verdorven geslacht; het verlangt een teken, maar het zal geen teken gegeven worden dan het teken van de profeet Jona. Want zoals Jona voor de inwoners van Ninevé een teken geweest is, zo zal ook de Zoon des mensen het zijn voor dit geslacht.

LUKAS 11:29-30

In de versie van Mattheüs, in Mattheüs 12:40, zegt Jezus daadwerkelijk:

Want zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van de grote vis was, zo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde zijn.

MATTHEÛS 12:40

of:

‘de walvis’, staat er. Hij voorspelt werkelijk dat Jona's drie dagen in de buik van de walvis een parallel vormen met Zijn eigen drie dagen in het graf.

Hier maakt Hij dat punt niet. Hij zegt alleen dat Jona een teken voor de Ninevieten was en dat hun een teken als dat van Jona gegeven zal worden. Ik veronderstel dat dit stilzwijgend betekent dat Jezus na drie dagen in de duisternis van het graf weer zou verschijnen, zoals Jona weer verschenen was als een teken voor de Ninevieten. Het is echter niet duidelijk hoe zijn tevoorschijn komen uit de walvis een teken voor de Ninevieten was, want hij kwam niet in Ninevé uit de walvis. Ninevé is geen havenstad.

Volgens de King James Version zei Jezus ‘walvis’, terwijl het boek Jona ‘grote vis’ zegt. Als je naar Mattheüs 12:40 kijkt, is dat interessant. De HSV heeft daar eveneens ‘grote vis’. De spreker bespreekt hier de Engelse weergave ‘whale’, waardoor sommige mensen denken dat Jezus een fout maakte, omdat een walvis volgens de moderne indeling geen vis is. Maar Jezus gebruikte daadwerkelijk het woord voor walvis, of in elk geval gebruikt het Griekse Nieuwe Testament dat woord. De New King James zegt ‘great fish’, maar in het Grieks staat het woord voor walvis. De King James zegt ‘whale’. De New King James heeft dit veranderd om iets weg te nemen wat op een tegenstrijdigheid leek. Soms doet de New King James dat soort dingen.

Er zijn dingen waarvan mensen door de geschiedenis heen hebben gezegd dat ze in de Bijbel tegenstrijdig lijken te zijn. Daarom proberen de nieuwere vertalingen dat glad te strijken door dingen te veranderen. In de New King James zegt Jezus ‘great fish’, maar het Griekse woord daar betekent walvis. Het is een probleem geweest om uit te leggen waarom dat niet in tegenspraak is met Jona, want Jona zegt inderdaad ‘een grote vis’.

12

Oude en moderne indeling van dieren

Mijn uitleg is deze. In de spijswetten van de Joden in Leviticus vind je lijsten met gevleugelde dieren of vogels, en vleermuizen staan ook in die lijst. Nu is een vleermuis geen vogel. Een vleermuis is een zoogdier. Ook dat wordt als een probleem gezien: vleermuizen worden in de lijst in Leviticus bij de vogels gerekend, of Jezus noemt de grote vis een walvis, terwijl walvissen geen vissen zijn. Men denkt dat dit soort dingen fouten in de Bijbel zijn.

We moeten ons echter realiseren dat Linnaeus degene is die, ik denk aan het begin van de negentiende eeuw, onze taxonomische normen heeft opgesteld. Linnaeus is degene die heeft ingedeeld wat wij vissen noemen, wat wij vogels noemen, wat wij zoogdieren noemen, enzovoort. Met andere woorden, wij zouden iets een vis noemen als het schubben en kieuwen heeft, enzovoort. We noemen iets een zoogdier als het levende jongen baart en haar en warm bloed heeft. Volgens ons classificatiesysteem zijn een vis en een walvis daarom niet hetzelfde.

Maar wie heeft gezegd dat de Joden in de oudheid ons classificatiesysteem moesten gebruiken? Het is een modern systeem. Geen enkele andere cultuur is verplicht om het classificatiesysteem van onze cultuur te volgen. Stel dat een oude cultuur zei: 'Alles wat groot is, onder water leeft en een staartvin of een visachtige staart heeft, noemen wij een vis.' Dat is anders dan de manier waarop wij ze indelen. Maar wie zegt dat wij de bevoegdheid hebben om de uiteindelijke beslissing te nemen over wat een vis genoemd zal worden en wat niet? Mensen in de oudheid kunnen walvissen heel goed tot de vissen hebben gerekend, en zij hebben dan alleen ongelijk in relatie tot ons moderne classificatiesysteem. Er is niets in de natuur dat zegt: dit is een vis. Dat is een kunstmatige indeling.

Denk zo ook eens aan vleermuizen en vogels. Wij zeggen dat een vleermuis de kenmerken heeft van wat wij een zoogdier noemen. Vogels hebben veren en leggen eieren, terwijl zoogdieren haar hebben en geen eieren leggen. Dus een vleermuis en een vogel zijn twee verschillende dingen — voor ons. Maar wij zijn zo bekrompen in onze blik. We nemen aan dat iedereen in de hele geschiedenis, ook in de oudheid, het taxonomische systeem van Linnaeus had. Daarom moest iedereen zeggen dat een vleermuis een zoogdier is en geen vogel. Stel nu dat iemand besloot iets een vogel te noemen als het vleugels had en door de lucht vloog. Wat zou hem daarvan weerhouden? Het zou volkomen gerechtvaardigd zijn als hij dat deed. Het is een andere manier van indelen, maar classificatie is per definitie kunstmatig. Het is een praktisch hulpmiddel om te zeggen: 'Deze dingen gaan we in de ene categorie indelen en die dingen in een andere.'

Ik heb er dus geen probleem mee dat vleermuizen worden genoemd onder de vogels die onrein zijn wanneer Leviticus daarover spreekt. Ook heb ik er geen probleem mee dat Jona zegt dat het een grote vis was, terwijl Jezus zegt dat het een walvis was. Dat is voor mij geen probleem, tenzij ik deze oude culturen de eis ga opleggen dat ze verschillende groepen dieren moeten indelen volgens het systeem dat Linnaeus hooguit een paar eeuwen geleden heeft bedacht.

De New King James heeft Mattheüs 12:40 veranderd en het weergegeven als 'great fish', om de schijn van een tegenstrijdigheid met Jona weg te nemen. Ik denk niet dat er een tegenstrijdigheid is, ook al zei Jezus wel 'walvis'. Een klassieke aanklacht tegen de

Bijbel is dat Jezus ‘walvis’ zei en Jona ‘grote vis’. Dus de New King James lost dat voor ons op door minder nauwkeurig te zijn.

13

Ninevé en Sjeba veroordelen deze generatie

Hoe dan ook, die uitspraak staat niet eens in Lukas. Hij staat in Mattheüs. Terug naar Lukas. Jezus zei in vers 31 van hoofdstuk 11:

De koningin van het Zuiden zal in het oordeel samen met de mannen van dit geslacht opstaan en hen veroordelen, want zij is gekomen van de einden van de aarde om de wijsheid van Salomo te horen en zie, meer dan Salomo is hier!

LUKAS 11:31

Mattheüs noemt haar de koningin van Sjeba, en zij is dezelfde persoon. Sjeba ligt kennelijk in het zuidelijke deel van Arabië.

In werkelijkheid kwam ze gewoon uit het buurland.

En over de mannen van Ninevé, die zojuist genoemd werden, zegt Hij:

De mannen van Ninevé zullen in het oordeel samen met dit geslacht opstaan en het veroordelen, want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona, en zie, meer dan Jona is hier!

LUKAS 11:32

Hij heeft hier dus enkele heidenen genoemd. De koningin van Sjeba was Arabisch. De mensen van Ninevé waren Assyrisch. Dit waren groepen die niet Joods waren en op wie de Joodse leiders in feite zouden neerkijken als minderwaardige mensen. Maar de mensen die Hij noemt, stonden meer open voor Gods mannen en Gods woordvoerders dan de Joden voor Hem openstaan. En Hij is groter dan de woordvoerders naar wie zij wel luisterden.

Jona was geen groot dienaar van God. Hij was een zeer onwillige dienaar van God. Salomo had wijsheid van God, maar hij was beslist niet de geweldigste man ter wereld. Jezus was dat wel. Dus als heidenen aandacht schonken aan boodschappers van God die van minder grote betekenis waren en hen serieus namen, terwijl Jezus groter is dan zij, en de Joden niet naar Hem willen luisteren, dan laat dat eenvoudigweg zien dat de Joden koppiger zijn — tenminste, die generatie. Hij zegt ‘deze generatie’, dus er moet niet worden aangenomen dat alle Joden zo zijn. Maar die generatie was koppiger dan de heidenen en daarom zouden zij in het oordeel veroordeeld worden. Die heidenen die wel ontvankelijk waren, zullen opstaan en hen beschuldigen. Dat zal beschamend zijn voor Joden die altijd dachten dat zij de rechtvaardigen waren en dat de heidenen de paganisten waren.

14

Het goede oog en een vrijgevig leven

Vers 33:

Niemand die een lamp aansteekt, zet die in het verborgene, en ook niet onder de korenmaat, maar op de standaard, opdat zij die binnenkomen, het licht kunnen zien.

LUKAS 11:33

— deze onderwijzing zijn we eerder in Lukas al tegengekomen —

De lamp van het lichaam is het oog. Wanneer dan uw oog oprecht is, is ook heel uw lichaam verlicht; maar als het kwaadaardig is, is ook heel uw lichaam duister. Zie er dus op toe, dat het licht dat in u is, geen duisternis is. Als dus uw lichaam helemaal licht is, en geen enkel deel ervan duister is, zal het net zo geheel licht zijn als wanneer de lamp het met zijn schijnsel verlicht.

LUKAS 11:34-36

Deze korte onderwijzing staat ook in de Bergrede, in Mattheüs 6. Daar staat ze in de context van Jezus' onderwijs over de houding tegenover materiële zaken. Ze staat in de context waarin Hij zegt:

Verzamel geen schatten op aarde, maar verzamel schatten in de hemel. Wees niet bezorgd over wat u zult eten of drinken.

MATTHEÛS 6:19-20, 25

Dat is in grote lijnen het onderwijs in dit gedeelte van Mattheüs 6, en dit stukje is daarin opgenomen. Het gaat in feite over de houding tegenover geld.

Hoewel dat op het eerste gezicht niet duidelijk is, is de verwijzing naar een goed oog en een boos oog, of een slecht oog, een zeer kenmerkend Hebreeuws idioom voor vrijgevig of gierig zijn. In het Hebreeuwse taalgebruik van die tijd, en zelfs al vóór die tijd in Spreuken, Psalmen en andere gedeelten, en ook in het onderwijs van Jezus in Mattheüs 20 en hier, heeft een gierige man een boos oog. Zo spraken ze nu eenmaal. Een boos oog betekent hebzucht, liefdeloosheid en een gebrek aan vrijgevigheid, terwijl een goed oog een vrijgevige instelling aanduidt. Ik kan je niet vertellen hoe dit idioom op die manier in gebruik is geraakt, maar in het Oude en Nieuwe Testament zien we dat het onder de Joden zo gebruikt wordt. Zo zouden Zijn discipelen, die Joden waren, Hem hebben begrepen.

Hij zegt dat een goed oog een vrijgevig hart betekent. Een slecht oog is een materialistisch, begerig, hebzuchtig en gierig hart. Hij zegt dat als het zo met je gesteld is, je duister bent. Je bevindt je in de duisternis. Als je je aan je spullen vastklampt, helemaal opgaat in materialisme en niet vrijgevig bent, dan heb je een duistere ziel. Je bent door en door duister. Aan de andere kant is vrijgevigheid een kenmerk van een lichaam dat vol licht is. Omdat het oog symbolisch is, is het lichaam dat ook. Het staat symbool voor de ziel of voor je leven. Hij zegt dus dat je houding tegenover rijkdom bepalend zal zijn, of op zijn minst zal onthullen hoe het met je hele leven gesteld is.

15

De ceremoniële wassingen van de Farizeeën

Toen Hij dit zei, vroeg een Farizeeër aan Hem of Hij bij hem de maaltijd wilde gebruiken. Hij ging naar binnen en ging aanliggen. Toen de Farizeeër dat zag, verwonderde hij zich erover dat Hij Zich niet eerst gewassen had voor het middagmaal.

LUKAS 11:37-38

In Israël werden de handen niet gewassen om ziekte te voorkomen. Eeuwenlang na deze tijd had het wassen van de handen trouwens niets met ziekte te maken. Mensen wisten namelijk niet dat ziekte wordt verspreid door micro-organismen die op je handen zitten totdat je ze eraf wast, en dat die je lichaam binnendringen en ziekte veroorzaken. Tot heel recente tijden, twee- of driehonderd jaar geleden of minder — de tijd van Louis Pasteur — hadden mensen veel bijgeloviger ideeën of theorieën over waar ziekte vandaan kwam. Toen Louis Pasteur zei dat ziekte door ziektekiemen wordt veroorzaakt, liep hij uit de pas met de wetenschappelijke gemeenschap en werd hij zelfs bespot. ‘Wat? Die kleine, onzichtbare dingen zitten in het vuil en op je handen, en die zullen je ziek maken?’

Ze wassen hun handen dus vóór het eten, zoals wij dat doen, maar om heel andere redenen. Ze wisten niet dat het iets met hygiëne te maken had. Voor hen had het te maken met ceremoniële reinheid. Als je onder de wet van Mozes in aanraking kwam met iets onreins, werd je onrein. Vervolgens waste je je aan het einde van je periode van onreinheid. Dat was wat de wet van Mozes voorschreef. Je neemt een bad, wast je kleren en dan ben je van de onreinheid af — voorlopig, totdat je op de een of andere manier weer onrein wordt. De Farizeeën hadden onreinheid zo ruim gedefinieerd dat je onrein was als de wind die over Samaria had gewaaid, over je gezicht blies. Als er stofdeeltjes op je voeten zaten die uit Samaria of uit heidense gebieden waren komen aanwaaien, was je verontreinigd. Als je het huis van een heiden binnenging, was je onrein. Ze hadden vrijwel alles, zelfs dingen waar je geen invloed op had, tot iets gemaakt waardoor je onrein werd. De Farizeeën hadden dit hele idee van onreinheid

dus uitgebreid tot dingen uit het dagelijks leven die iedereen opliep. Niemand was rein. Daarom was dit wassen, dat aan het einde van de onreinheid plaatsvond, veranderd in een verplichting om je vele malen per dag te wassen, omdat je voortdurend onrein werd. Je moest je wassen.

Onrein betekent, nogmaals, niet dat je vol ziektekiemen zit. Het betekent dat je ceremonieel ongeschikt bent om voor God te verschijnen. Zo ontstond er een heel stelsel van wassingen. Vervolgens kwamen er uitgebreide voorschriften voor de manier waarop ze zich moesten wassen. Er was een heel ritueel voor de manier waarop je je waste wanneer je binnenkwam voordat je ging eten. Je moest het water over je hand gieten terwijl je je hand vanaf de elleboog omhooghield. Daarna moest je het nog een keer doen, vanaf de hand over de onderarm, terwijl je je hand vanaf de elleboog omlaaghield, enzovoort. Ze hadden al dat soort bijzondere rituelen ontwikkeld, en geen daarvan had ook maar iets met Gods geboden te maken. Maar voor de Farizeeën was het heel belangrijk om alle rabbijnse rituelen in acht te nemen. Het kon Jezus werkelijk niets schelen. Jezus gaf niets om rabbijnse rituelen en Hij negeerde ze. Daar verwonderde de Farizeeër zich over: Jezus hield Zich niet aan de religieuze regels voor het wassen.

16

Uiterlijke reinheid en innerlijke hebzucht

En de Heere zei tegen hem:

Maar de Heere zei tegen hem: Welnu, Farizeeën, u reinigt de buitenkant van de drinkbeker en van de schotel, maar uw binnenste is vol roofzucht en boosaardigheid. Onverstandigen! Heeft Hij Die het buitenste maakte, ook niet het binnenste gemaakt? Geef echter de inhoud ervan als liefdegave en zie, alles is voor u rein. Maar wee u, Farizeeën, want u geeft tienden van de munt en de wijnruit en van alle kruiden, maar u gaat voorbij aan het recht en aan de liefde van God. Deze dingen zou men moeten doen en die andere dingen niet nalaten. Wee u, Farizeeën, want u hebt de voorste plaatsen in de synagogen en de begroetingen op de markten lief. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent net als de graven die niet zichtbaar zijn: de mensen die erover lopen, weten het niet.

LUKAS 11:39-44

Toen zei een van de wetgeleerden... Laten we daar even stoppen. Deze lijst met weeën over de schriftgeleerden en Farizeeën is wat korter dan de lijst die Mattheüs geeft. Mattheüs heeft een heel hoofdstuk gewijd aan deze weeën die Jezus over de schriftgeleerden en Farizeeën uitsprak. Sommige zijn hetzelfde en sommige zijn iets anders verwoord. Mattheüs heeft dit in Mattheüs 23, vlak voordat Jezus voor de laatste keer de tempel uit loopt en de Olijfberg op gaat. Daar hield Hij de rede op de Olijfberg, waarin Hij de verwoesting van de tempel voorspelde. Lukas plaatst deze uitspraken in een andere situatie. Het is heel goed mogelijk dat Jezus ze op verschillende plaatsen meer dan eens heeft gedaan. Sommige zijn hetzelfde en sommige zijn iets anders verwoord.

Deze kwestie van het wassen van de buitenkant van de beker en niet van de binnenkant maakt ook deel uit van Mattheüs 23. Jezus zei:

U moet niet alleen de buitenkant, maar ook de binnenkant reinigen.

MATTHEÛS 23:25-26

Hij zegt:

Jullie lijken op een beker die vanbuiten schoon is, maar vanbinnen vol vuiligheid zit.

MATTHEÛS 23:25-26

Hij zegt dat die vanbinnen vol zit met allerlei verontreiniging. Het is alsof je afval drinkt. Je drinkt rioolwater uit een schone beker. Die beeldspraak is bedoeld om schokkend te zijn.

Uiterlijk houden ze zich aan de regels om rein te blijven, en het wassen is daar een heel goed voorbeeld van. Ze proberen rein te blijven. Je maakt dus je buitenkant schoon, maar je maakt je binnenkant niet schoon. Hij zegt:

Jullie zitten vol hebzucht en slechtheid.

En hoe moeten ze zichzelf reinigen? Hij zegt in vers 41:

Maar geef liever van wat je hebt aan de armen; dan is alles inderdaad rein voor jullie.

Merk op dat Hij Zich uitsluitend richt op vrijgevigheid en hebzucht. Dat is het onderwerp van het goede oog en het slechte oog in de vorige perikoop. Vanaf vers 33 richt Hij Zich op de houding tegenover geld. De Farizeeën zijn in dit geval vol hebzucht en slechtheid. Ze kunnen zichzelf reinigen door een goed oog te hebben, en dan zal hun hele lichaam vol licht zijn. Alles zal voor hen rein zijn als ze maar aalmoezen geven, als ze vrijgevig worden, als ze dat slechte oog opgeven en een goed oog hebben. Je geeft aalmoezen en dan is alles voor je rein.

Het is zoals Hij in het vorige gedeelte zei: als je oog goed is, dan is je hele leven vol licht. Dan is het vanbinnen in orde met je. Het moet vanbinnen in orde met je zijn, want uiterlijke reinheid telt helemaal niet. God heeft de binnenkant en de buitenkant gemaakt, zegt Hij, en de binnenkant gaat Hem evenzeer ter harte als de buitenkant, zo niet meer.

Nu zegt Hij dat de Farizeeën hun tienden afdragen, maar nalaten wat noodzakelijk is: recht en de liefde van God. Dit is natuurlijk ook in Mattheüs 23 te vinden. We zullen er hier niet op ingaan, omdat het eerder bij Mattheüs al behandeld is. Maar als we verdergaan naar iets wat niet precies hetzelfde is als in Mattheüs, zegt Hij in vers 44:

17

Farizeeën als onzichtbare graven

Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent net als de graven die niet zichtbaar zijn: de mensen die erover lopen, weten het niet.

LUKAS 11:44

Als je met een graf in aanraking kwam, opzettelijk of per ongeluk, werd je onrein.

In Mattheüs is het iets anders. Hij zegt:

U bent als witgepleisterde graven.

MATTHEÛS 23:27

Dit verwees naar het feit dat er begraafplaatsen waren die niet bekend waren bij mensen die niet uit de omgeving kwamen. Dat was vooral rond Jeruzalem een probleem wanneer het tijd was voor een feest en veel pelgrims van buiten het gebied naar Jeruzalem kwamen. Er kwamen voor het feest heel veel mensen van elders, dus gingen ze eropuit om voorbereidingen te treffen voor de komst van die pelgrims. Ze witten de graven waarin dode lichamen lagen, omdat die er anders misschien net als gewone grotten uitzagen.

Iemand kon die grot binnengaan om zijn behoefte te doen of om iets anders te doen, zoals men dat in die tijd eerlijk gezegd ook deed, zoals blijkt uit het verhaal over Saul en David. Soms heb je wat privacy nodig, en grotten waren daarvoor een goede plek. Maar een grot waarin lichamen begraven lagen, was daar geen goede plek voor. Want als je daar per ongeluk binnenging zonder te weten wat het was, werd je verontreinigd. Je bent op weg naar het feest, en je kunt het feest niet vieren als je onrein wordt. Daarom voorkwamen ze dat door de grotten waarin dode lichamen lagen wit te kalken.

Die grotten, die graven, waren dus witgekalkt. Vanbuiten zagen ze er schoon uit, maar vanbinnen bevond zich iets waardoor je verontreinigd zou worden als je ermee in aanraking kwam. Hij zei:

Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent als de witgepleisterde graven, die vanbuiten wel mooi lijken, maar vanbinnen zijn ze vol doodsbeenderen en allerlei onreinheid. Zo lijkt u ook wel vanbuiten rechtvaardig voor de mensen, maar vanbinnen bent u vol huichelarij en wetteloosheid.

MATTHEÛS 23:27-28

Hier is het iets anders, hoewel het om hetzelfde idee gaat: een graf dat niet als zodanig herkenbaar is. Iemand loopt eroverheen en wordt verontreinigd. Het idee hier is dat diegene kennelijk niet heeft beseft dat het een graf was. De Farizeeën zijn mensen door wie je bij aanraking verontreinigd zult worden, maar dat is niet altijd duidelijk. Ze lijken godsdienstig. Ze lijken veilig. Ze lijken niet onrein te zijn, maar dat alles zit vanbinnen. Ze hebben de buitenkant van de beker schoongemaakt. Ze hebben de buitenkant van het graf witgekalkt. Vanbinnen zit al die rommel die je geestelijk zal vernietigen als je hun toestaat je met hun onreinheid te besmetten.

18

Lasten en grafmonumenten van de wetgeleerden

Toen antwoordde een van de wetgeleerden en zei tegen Hem:

Een van de wetgeleerden antwoordde en zei tegen Hem: Meester, wanneer u deze dingen zegt, behandelt U ons ook smadelijk.

LUKAS 11:45

Ja, wie de schoen past, trekke hem aan.

En Hij zei:

Maar Hij zei: Wee ook u, wetgeleerden, want u legt de mensen lasten op die moeilijk zijn om te dragen, en zelf raakt u die lasten niet met één van uw vingers aan.

LUKAS 11:46

Dat wil zeggen: jullie helpen hen niet die lasten te dragen. Jullie leggen die lasten op hen. Dit is de last van wettelijke verplichtingen. Hij heeft het over wetticisme, over het bezwaren van mensen met lasten. Jullie helpen hen niet. Jullie belasten hen alleen maar met regels.

Wee u, want u bouwt de grafmonumenten voor de profeten, maar uw vaders hebben hen gedood. U getuigt dus dat u van harte instemt met de daden van uw vaders, want zij hebben hen gedood en u bouwt hun grafmonumenten. Daarom heeft de wijsheid van God gezegd: Ik zal profeten en apostelen naar hen toe zenden, en van hen zullen zij sommigen doden en anderen vervolgen,

LUKAS 11:47-49

Hij zegt trouwens dat jullie medestanders zijn van jullie voorouders, die de profeten hebben gedood. In zekere zin leggen jullie daar getuigenis van af, want zij doodden hen en jullie bouwen de graven. Het is min of meer hetzelfde project. Wat ze natuurlijk werkelijk deden, was de graven van de profeten versieren om hen te eren. Jezus noemt dat in Mattheüs 23. Hij zegt:

Jullie versieren de grafmonumenten van de profeten en zeggen: 'Als wij in de tijd van onze vaders hadden geleefd, zouden wij niet met hen hebben meegedaan aan het doden van de profeten.'

MATTHEÛS 23:29-30

Jezus zei:

Daarmee getuigen jullie dat zij jullie vaders zijn en dat jullie hun kinderen zijn. Jullie hebben dezelfde gezindheid: zij doodden de profeten en jullie zullen hetzelfde met Mij doen.

MATTHEÛS 23:31-32

Hij zegt:

Maak dan de maat van de schuld van jullie vaders vol.

MATTHEÛS 23:32

Daarmee bedoelt Hij: wanneer jullie Mij doden, zullen jullie die beker van schuld tot de rand toe vullen. Door heel hun geschiedenis heen hebben zij die steeds verder gevuld door de profeten te doden.

Hier voert Hij het argument iets anders. Maar Hij zegt dat jullie, door de graven te bouwen voor de profeten die zij hebben gedood, min of meer met jullie voorouders samenwerken. Jullie horen bij hen. Jullie hebben in feite dezelfde gezindheid.

19

Profetenbloed en de schuld van deze generatie

Toen Hij zei:

De wijsheid van God zei ook:

weet ik niet zeker wat Hij bedoelt, want Hij citeert niets uit het Oude Testament. Maar Hij zegt Zelf wel hetzelfde. Hij zegt:

Daarom zeg Ik u:

MATTHEÛS 23:34

en zegt vervolgens hetzelfde in Mattheüs 23. Het kan zijn dat Jezus dit bij meer dan één gelegenheid heeft gezegd. Misschien verwijst Hij naar Zichzelf als de wijsheid van God die dit heeft gezegd. Maar eerlijk gezegd is het een moeilijke uitspraak. Niemand weet precies wat Hij bedoelt met:

De wijsheid van God zei dit.

Maar dit is het Woord van de Heere. God zegt:

Daarom heeft de wijsheid van God gezegd: Ik zal profeten en apostelen naar hen toe zenden, en van hen zullen zij sommigen doden en anderen vervolgen, opdat van dit geslacht afgeëist wordt het bloed van alle profeten dat van de grondlegging van de wereld af vergoten is, van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharia, die omgebracht is tussen het altaar en het huis van God. Ja, Ik zeg u, het zal afgeëist worden van dit geslacht.

LUKAS 11:49-51

Deze generatie bestond natuurlijk uit degenen die in het jaar 70 na Christus zouden leven. Sommigen van hen zouden dan nog in leven zijn. Dat was het oordeel over het volk vanwege al het bloed dat zij vanaf het begin hadden vergoten, waaronder dat van

Christus. Hij lijkt Abel tot de profeten te rekenen. Hij zegt:

Het bloed van alle profeten, van Abel tot Zacharia.

In het Oude Testament wordt ons niet verteld dat Abel een profeet was, maar het zou bepaalde dingen verklaren. Abel wist kennelijk dat God een bepaald soort offer verlangde. Kaïn bracht dat niet, maar Abel wel. Hoe wist hij dat? Het kan door openbaring tot hem zijn gekomen. Dat zou erop wijzen dat God al in de eerste generatie na Adam en Eva Zijn wil bekendmaakte door geïnspireerde mannen, en dat Abel een van hen was. Het lijkt mij dat Hij zegt dat Abel een van de profeten is. Alle profeten, van Abel tot Zacharia, werden gedood. De schuld daarvan, het oordeel daarvoor, zal over deze generatie komen. Voordat deze generatie voorbij was, zou er een verschrikkelijk oordeel over het volk komen.

20

De weggenomen sleutel van de kennis

Vers 52:

Wee u, wetgeleerden, want u hebt de sleutel van de kennis weggenomen. Zelf bent u niet binnengegaan en u hebt hen die binnengingen, tegengehouden.

LUKAS 11:52

Ik weet eigenlijk niet zeker wat er met de sleutel van kennis wordt bedoeld. Een sleutel is iets waarmee je een deur opent, waarmee je een slot opent. Daarom kan Hij hiermee zeggen dat kennis zelf een sleutel is die de deuren naar het Koninkrijk van God opent. Je moet kennis van God hebben. Kennis van God is een sleutel. Het is de sleutel die kennis wordt genoemd, en die opent een deur. Die deur geeft toegang tot het Koninkrijk. Hij zegt:

Jullie gaan daar zelf niet naar binnen en laten ook niemand anders naar binnen gaan.

Waarschijnlijk betekent kennis hier de kennis van God. Of het kan gaan om de sleutel die kennis ontsluit, of om de sleutel die toegang geeft tot kennis. De sleutel van kennis kan de sleutel betekenen die de deur naar kennis opent, of kennis zelf kan hier een sleutel worden genoemd. In beide gevallen hadden zij dat gedaan. De sleutel die de deur naar de kennis van God opent, wordt gevormd door de profeten, en zij hebben de profeten gedood. Zo namen zij de toegang tot de kennis van God weg. Zij namen de sleutel weg waardoor zijzelf de kennis van God hadden kunnen krijgen en waardoor ook anderen die hadden kunnen krijgen. Zij doodden de profeten. Zij namen die sleutel weg die de deuren van de kennis van God geopend zou hebben, omdat zij de kennis van God niet wilden.

De andere manier om het te zien, is dat de sleutel zelf kennis is. De kennis van God is iets wat zij hebben weggenomen, opnieuw waarschijnlijk door de profeten te doden, naar wie Hij zojuist heeft verwezen. Daardoor kunnen mensen niet tot de kennis van God komen of de kennis van God bezitten. Hij zegt:

Jullie willen daar zelf niet naar binnen en hebben degenen die dat wel willen tegengehouden.

21

Paulus' echo en de reactie van de leiders

Paulus zei dat ook over de Joden, in 1 Thessalonicenzen. In 1 Thessalonicenzen hoofdstuk 2 spreekt Paulus over de Joden die hem vervolgden, en wanneer hij dit schrijft, is hij nogal boos op hen. Sommige mensen voelen zich erg ongemakkelijk bij deze passage, omdat hij zich behoorlijk onvriendelijk over de Joden uitlaat. Maar hij spreekt specifiek over de Joden die de gemeente vervolgden. Hij spreekt niet over de Joden als volk, maar over de godsdienst van de Joden en hun leiders, het Sanhedrin enzovoort.

Hij zegt tegen de Thessalonicenzen, die zelf heidenen waren:

Want u, broeders, bent navolgers geworden van de gemeenten van God die in Judea zijn, in Christus Jezus, omdat ook u hetzelfde geleden hebt van uw eigen medeburgers als zij van de Joden,

1 THESSALONICENZEN 2:14

Dat zijn de Joodse gemeenten. Met jullie, heidenen, gebeurt hetzelfde als met de Joodse christenen gebeurde.

De ongelovige Joden vervolgden de gemeenten in Judea. De ongelovige heidenen vervolgden deze christenen uit de heidenen.

Maar wanneer hij die Joden noemt die de gemeenten in Judea vervolgden, steekt hij een hele tirade af. Hij zegt:

die zowel de Heere Jezus als hun eigen profeten hebben gedood en ons hebben vervolgd. Zij behagen God niet en zijn alle mensen vijandig gezind. Zij verhinderen ons tot de heidenen te spreken opdat die zalig zouden worden. Zo maken zij voor altijd de maat van hun zonden vol. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

1 THESSALONICENZEN 2:15-16

Het klinkt alsof hij hier preekt vanuit deze woorden van Jezus. Zij namen de sleutel van kennis weg. Zij wilden zelf niet binnengaan en lieten ook niemand anders binnengaan. Hij zegt dat zij ons zelfs niet tot de heidenen willen laten prediken, zodat die binnen kunnen gaan. Zij nemen er niet eens genoeg mee Christus af te wijzen. Zij laten ook niemand anders Christus aannemen. Zij willen verhinderen dat wij tot de heidenen prediken.

Hij zegt dat zij de maat van hun zonden volmaken. Dat is wat Jezus tegen de schriftgeleerden en Farizeeën zei. Jullie vaders doodden de profeten. Zij waren bezig die maat vol te maken. Nu gaan jullie hem helemaal volmaken. Hoe? Jullie gaan Mij doden, en jullie gaan de profeten en apostelen doden die Ik naar jullie stuur. Dat is wat Hij hier in Lukas 11 zegt:

Daarom heeft de wijsheid van God gezegd: Ik zal profeten en apostelen naar hen toe zenden, en van hen zullen zij sommigen doden en anderen vervolgen,

LUKAS 11:49

en:

Aldus getuigt u tegen uzelf, dat u kinderen bent van hen die de profeten gedood hebben. Maakt ook u dan de maat van uw vaders vol! Slangen, adderengebroed, hoe zou u aan de veroordeling tot de hel ontkomen? Daarom zie, Ik zend profeten, wijzen en schriftgeleerden naar u toe, en sommigen van hen zult u doden en kruisigen, en sommigen van hen zult u geselen in uw synagogen, en u zult hen vervolgen van stad tot stad,

MATTHEÛS 23:31-34

Paulus verwijst in 1 Thessalonicenzen 2 dus kennelijk naar enkele van de gedachten hier in deze passage.

Ten slotte, in Lukas 11:53:

Toen Hij deze dingen tegen hen zei, begonnen de schriftgeleerden en Farizeeën hevig tegen Hem tekeer te gaan en dwongen zij Hem Zich over veel dingen uit te spreken:

LUKAS 11:53

Daar lezen we in Mattheüs niets over, maar je kunt je voorstellen dat het gebeurd zal zijn. Hij stelt hen openlijk aan de kaak en spreekt het wee over hen uit. Daar staan ze dan, de gerespecteerde godsdienstige leiders in de gemeenschap, en Hij wijst openlijk ieder spoor van huichelarij en verdorvenheid in hen aan. Je zou verwachten dat dit een heftige reactie bij hen zou oproepen. Mattheüs beschrijft die reactie niet, maar Lukas wel.

zij spanden strikken voor Hem om iets uit Zijn mond op te vangen, opdat zij Hem zouden kunnen beschuldigen.

LUKAS 11:54

Het interessante is dat Hij heel wat bijzonder ongunstige dingen tegen hen zei, maar niets van wat Hij zei was onjuist. Ze konden Hem niet betrappen op ook maar één onjuiste uitspraak. Het is interessant dat dit er staat, want ze wachtten erop dat Hij iets verkeerd zou zeggen, zodat ze Hem daarop konden betrappen. Hij zei al deze dingen, en kennelijk waren die dingen niet onjuist. In zekere zin konden ze niet ontkennen dat ze zich aan deze dingen schuldig maakten. Ze bleven Hem dus ondervragen en probeerden Hem iets verkeerd te laten zeggen waarvan ze Hem konden beschuldigen, maar kennelijk lukte hun dat niet.

We zijn klaar met dit hoofdstuk.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Lukas 11:14-23
- Mattheüs 12:22
- Mattheüs 12:23
- Mattheüs 12:24
- Mattheüs 12:26
- Mattheüs 12:27
- Mattheüs 12:29
- Lukas 11:21-22

- Mattheüs 12:28
- Kolossenzen 2:15
- Hebreeën 2:14
- Mattheüs 9:6
- Lukas 10:17
- Lukas 10:18
- Mattheüs 21:44
- Daniël 2:34-35
- Lukas 11:24-26
- Mattheüs 12:45
- Lukas 11:27-28
- Lukas 11:29-30
- Mattheüs 12:40
- Lukas 11:31
- Lukas 11:32
- Lukas 11:33
- Lukas 11:34-36
- Mattheüs 6:19-20,25
- Lukas 11:37-38
- Lukas 11:39-44
- Mattheüs 23:25-26
- Lukas 11:44
- Mattheüs 23:27
- Mattheüs 23:27-28
- Lukas 11:45
- Lukas 11:46
- Lukas 11:47-49
- Mattheüs 23:29-30
- Mattheüs 23:31-32
- Mattheüs 23:32
- Mattheüs 23:34
- Lukas 11:49-51
- Lukas 11:52
- 1 Thessalonicenzen 2:14

- 1 Thessalonicenzen 2:15-16
- Lukas 11:49
- Mattheüs 23:31-34
- Lukas 11:53
- Lukas 11:54

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.